

سپیده شهیدی

اشاره

و پس از گذشت مدت زمانی، به دلایلی چون عدم یادگیری عمیق، ممکن است دوباره دچار همان اشکال شود. مثلاً اگر دانش‌آموز پس از اعلام نتایج امتحان، هنگام مشاهده برگه‌اش، جواب‌های غلط را پاک کند و صحیح آن‌ها را بنویسد، در مراجعه‌ی بعدی به برگه، نمی‌تواند دریاورد کجای جواب را اشتباه نوشته بوده است، درحالی‌که اگر زیر قسمت‌های اشتباه را فقط خط بکشد و پایین آن جواب صحیح را بنویسد، در دفعات بعدی، توجهش به اشتباهاتی که کرده بود، جلب می‌شود و این مانع از بروز دوباره‌ی آن اشتباه می‌شود.

بعضی دانش‌آموزان در هنگام یادگیری، برای آن‌که جلوی هم سن و سالان خود خجل نشوند، ترجیح می‌دهند اشتباهات خود را بدون آن‌که تصحیح کنند، فقط از دفتر یا ذهن خود و دیگران پاک کنند و این امر مشکلاتی را در یادگیری آنان به وجود می‌آورد. هنگامی که از وبلاگ استفاده می‌کنیم، دانش‌آموز آن‌چه را که آموخته است، در پاسخ به سؤالات یا هنگام شرکت در بحث‌ها مطرح می‌کند و معلم این فرصت را دارد که ضمن ارزیابی این آموخته‌ها، هرکجا که لازم بود، آن‌ها را تصحیح کند. گاهی نیز ممکن است این اصلاحات توسط اعضای دیگر وبلاگ، اما با نظارت معلم انجام شود. به این ترتیب، اشتباهات دانش‌آموزان پاک نمی‌شود، بلکه به گونه‌ای تصحیح می‌شود که توجه دانش‌آموز به آن‌ها جلب شود و بار دیگر تکرار نشوند.

در شماره‌ی قبل بیان شد، استفاده از وبلاگ در کنار درس، باعث می‌شود دانش‌آموز همواره خود را در فضای علمی کلاس احساس کند و درس خواندن او تنها به فضای مدرسه محدود نشود. دیگر مزیت این امر آن است که در وبلاگ، دانش‌آموز دائماً در معرض ارزیابی قرار می‌گیرد. بنابراین، درس خواندن او تنها به شب امتحان موقوف نمی‌شود و این موجب یادگیری عمیق‌تر مطالب می‌شود. هم‌چنین، از آن‌جا که دانش‌آموز باید مطالب خود را در وبلاگ بنویسد، مهارت‌های نوشتاری او بهبود می‌یابد و نیز چون عمل نوشتن به تمرکز و دقت بیشتری نیاز دارد، این امر باعث ماندگاری بهتر مطالب در ذهن او می‌شود.

تصحیح مستمر اشکالات دانش‌آموزان و بایگانی آن‌ها

دانش‌آموز در روند آموزش، گاه مطالب کاملاً جدیدی می‌آموزد و گاه دانسته‌های قبلی خود را کامل می‌کند. بدیهی است که او در این مسیر ممکن است دچار خطاها یا اشتباهاتی بشود. تصحیح به موقع این اشتباهات توسط فردی آگاه مانند معلم، به صورت مستقیم یا غیرمستقیم، بخش مهمی از فرایند یادگیری به شمار می‌رود.

بسیاری مواقع، پس از تصحیح اشتباه، دانش‌آموز به کلی فراموش می‌کند که در آن مبحث اشکال داشته است

از سوی دیگر، روند تغییرات دانش آموز، به صورت تدریجی در وبلاگ ثبت و ضبط می‌شود و برای معلم، دانش آموز یا والدین او به راحتی قابل دست‌رسی و استناد است. یکی از مواردی که در این خصوص باید به آن توجه بسیاری معطوف کرد، نحوه‌ی اصلاح اشتباهات دانش‌آموزان است. چون در وبلاگ همه چیز ثبت می‌شود و مورد مشاهده‌ی سایرین قرار می‌گیرد، این تصحیح مطالب باید به گونه‌ای با دقت صورت گیرد تا از ایجاد سرخوردگی در دانش‌آموز یا آسیب به اعتماد به نفس او جلوگیری شود.

استفاده از وبلاگ، آموزش را غیررسمی می‌سازد.

همان‌گونه که بسیاری از ما تجربه کرده‌ایم، یادگیری در محیط‌های غیررسمی، معمولاً برای دانش‌آموزان دل‌پذیرتر است و مطالبی که در چنین محیط‌هایی آموخته می‌شوند، معمولاً پایداری و دوام بیشتری در ذهن دارند. گاه این محیط غیررسمی ممکن است یک گردش علمی باشد که در آن، دانش‌آموز بدون آن‌که خود متوجه باشد، در حال فراگیری مطالب از محیط پیرامونش است. گاه این اتفاق در هنگام صحبت و یا خنده و شوخی با گروهی از هم‌سالان یا بزرگ‌ترها رخ می‌دهد و گاهی هنگام بازی یا کاری ساده. بسیاری از ما بعضی از عمیق‌ترین آموخته‌های خود را در کلاس‌های درس رسمی کسب نکرده‌ایم، بلکه آن‌ها را به صورت غیررسمی و در جریان زندگی آموخته‌ایم.

از طرف دیگر، حضور در محیط‌های رسمی آموزشی، برای بعضی افراد تنش‌زا است و این خودمانعی برای یادگیری محسوب می‌شود. گاهی اوقات، افراد در محیط‌های رسمی دچار خودسانسوری می‌شوند. سؤالات خود را نمی‌پرسند یا به بعد موکول می‌کنند و پاسخ‌های خود را از ترس غلط‌بودن بیان نمی‌کنند. گاهی نیز در چنین محیط‌های رسمی، ترس از احتمال یاد نگرفتن مطلب، خود باعث یاد نگرفتن آن می‌شود.

شیوه‌های رسمی هم‌چنین می‌توانند به صورت آموزش‌های غیرمستقیم به کار روند. مثلاً از دانش‌آموز خواسته می‌شود در مورد مطلبی خاص، در کتاب‌ها یا اینترنت به جست‌وجو بپردازد. در این حالت، دانش‌آموز در ضمن جست‌وجو برای یافتن مطلب مورد نظر، مطالب دیگری را نیز درباره‌ی موضوع می‌آموزد. آموختن از راه تحقیق، خود یکی از شیوه‌های مؤثر آموزش است.

با وجود این‌که بیشترین میزان یادگیری در محیط‌های غیررسمی اتفاق می‌افتد، بیشترین بودجه‌ی یادگیری صرف

راه‌اندازی محیط‌های رسمی می‌شود. برای انتقال موفق اطلاعات، باید به سمت محیط‌های غیررسمی گام برداشت. ایجاد وبلاگ، یکی از بهترین راه‌ها برای رسیدن به این هدف است. در وبلاگ، مانند بعضی دیگر از پدیده‌های آن‌لاین، دانش‌آموزان و معلمان در تماس مستقیم با یکدیگر نیستند و از این‌رو ارتباط آنان با رعایت بعضی حدود، می‌تواند شکلی متفاوت از آن‌چه در کلاس هست، داشته باشد. وقتی در وبلاگ، محیط کمی غیررسمی‌تر از کلاس درس باشد، دانش‌آموز راحت‌تر به بیان سؤالات و مطالب خود می‌پردازد و از این‌که مبادا اشتباه کند، کمتر می‌ترسد. از سوی دیگر، در بسیاری از صحبت‌ها یا بحث‌هایی که میان اعضای وبلاگ درمی‌گیرد، دانش‌آموز به طور غیرمستقیم مطالبی را می‌آموزد. این نوع آموزش غیرمستقیم، هم‌چنین می‌تواند از طریق گفت‌گویی مستقیم (Chat) میان دانش‌آموزان و معلمان، در وبسایت‌هایی که چنین امکاناتی را دارد، صورت پذیرد. موضوعی که در این بخش باید به طور جدی مدنظر قرار گیرد، این است که در محیط‌های غیررسمی، احتمال به بیراهه رفتن بحث زیاد است. از این‌رو، معلم باید نقش هدایتگر مؤثری را داشته باشد که ضمن حفظ این فضای غیررسمی، دائماً بحث‌ها را به سمت موضوع مورد نظر هدایت و از اتلاف وقت یا پراکندگی ذهن دانش‌آموزان با طرح مطالب غیرضروری، جلوگیری کند.

هنگامی که از وبلاگ استفاده می‌کنیم، دانش‌آموز آن‌چه را که آموخته است، در پاسخ به سؤالات یا هنگام شرکت در بحث‌ها مطرح می‌کند و معلم این فرصت را دارد که ضمن ارزیابی این آموخته‌ها، هر کجا که لازم بود، آن‌ها را تصحیح کند

وقتی در وبلاگ، محیط کمی غیررسمی‌تر از کلاس درس باشد، دانش‌آموز راحت‌تر به بیان سؤالات و مطالب خود می‌پردازد و از این‌که مبادا اشتباه کند، کمتر می‌ترسد

آموزش غیرمستقیم	آموزش مستقیم	
انجام یک جست‌وجوی (Search) اینترنتی. مثال: Google	آماده‌سازی، انجام، مشاهده یا گوش کردن یک ارائه‌ی مطلب. مثال: slideshare Blogger	آموزش رسمی
چت کردن با معلمان یا دانش‌آموزان دیگر. مثال: skype	نوشتن کارهای انجام شده توسط دانش‌آموزان، پرسش و پاسخ، به بحث گذاشتن مطالب. مثال: Blogger	آموزش غیررسمی